

مژگان انصاری

کلمه دوست دارم آن قدر برایش شیرین بود که حالا باورش نمی‌شود که کاخ رویاهایش با مرد آرزوهایش یکباره خراب شده باشد، بارها و بارها صفحه چت دو نفره‌شان را بالا و پایین می‌کند تا شاید ردی، جمله‌ای، شکستگی از ناراحتی مرد سوار بر اسب سفیدش، بیاید اما هیچ!

هر چه بیشتر می‌گشت، بیشتر در میان کلمات عاشقانه و دوست دارم‌های ردوبدل شده هوس، تردید، سوءاستفاده و دست آخر خیانت و فریب را می‌توانست بوضوح پیدا کند، اما نه باورش نمی‌شد که تمام حرف‌ها و تصاویر عاشقانه یک دروغ باشد!

امروزه گسترش شبکه‌های اجتماعی و شبکه‌های تلفن همراه همچون تلگرام، واتس‌اپ و... حریم ارتباطی افراد را شکسته و افراد می‌توانند بدون محدودیت زمانی و جغرافیایی با یکدیگر ارتباط برقرار کنند، اما این ارتباط بدون محدودیت آسیب‌هایی را نیز همراه دارد و می‌تواند موجب گرفتار شدن افراد را فراهم آورد. یکی از آسیب‌های شایع شبکه‌های اجتماعی، ارتباطات خارج از عرف است که می‌تواند در قالب دوستی و ازدواج‌های اینترنتی بروز و ظهور داشته باشد.

حال در این فضا یکی از آسیب‌های جدید فعالیت خواستگاران قلابی است. این مجرمان با هویت و عناوین جعلی در شبکه‌های مجازی پرسه می‌زنند و با چرب زبانی دختران جوان را خام خود می‌کنند. این مجرمان افرادی خوش بیان و خوش تیپ هستند که دارای قدرتی فوق‌العاده برای فریب قربانیان خود هستند. در یکی از جدیدترین پرونده‌هایی که در این خصوص تشکیل شده زنی جوان در شبکه‌های اجتماعی تلفن همراه در دام یکی از این خواستگاران قلابی گرفتار شد.

دختر جوان در حالی شکایت کرده که هنوز هم باور دروغ بودن حرف‌های خواستگار برایش سخت است. او می‌گوید: یک ماه قبل در یکی از گروه‌های سرگرمی در شبکه‌های اجتماعی موبایلی با توج آشنا شدم. او پسر فعال و خوبی به نظر می‌رسید. پیرامون بحثی اجتماعی چندبار به صورت خصوصی با هم چت کردیم تا این که بعد از مدتی گفت که از من خوشش آمده و قصد دارد به خواستگاری‌ام بیاید.

در این مدت من هم به توج علاقه‌مند شده بودم به همین دلیل به او جواب مثبت دادم و از آن به بعد ارتباط ما بیشتر شد و دیدارهایی نیز با یکدیگر داشتیم تا این که یکی از اقوام توج با خانه ما تماس گرفت و درباره مراسم

خواستگاری با مادرم صحبت کرد! این اتفاق باعث شد به توج اعتماد پیدا کنم. دیگر به این باور رسیده بودم که ما بزودی با هم ازدواج خواهیم کرد.

پریا ادامه می‌دهد: مدتی بعد از این ماجرا احساس کردم توج از موضوعی ناراحت است. وقتی علت را پرسیدم جواب نداد آنقدر اصرار کردم تا این که بالاخره راضی شد مشککش را با من در میان بگذارد. او گفت در تنگنای مالی گرفتار شده و نیاز فوری به پول دارد، چون به توج اعتماد داشتم و او را همسر آینده خودم می‌دانستم. بسا اصرار، تمام پس‌اندازم را به حسابش واریز کردم. از همان روز توج به‌طور ناگهانی ناپدید شد و چند روز بعد متوجه شدم در دام هوس بازی او گرفتار شده‌ام.

غفلت و زودباوری دختران جوان

محمد مهدی کاکوان، رئیس پلیس سایبری پایتخت بایبان این که افراد در محیط‌های گفت‌وگوی مجازی چهره واقعی خود را نشان نمی‌دهند، می‌گوید: استفاده از اینترنت و ظرفیت‌های آن امروزه به یک نیاز بدل شده و کاربران نمی‌توانند در قرن فعلی که عصر ارتباطات لقب گرفته از این وسایل و شبکه‌ها بگریزند، اما باید با دقت در این شبکه‌ها حاضر شوند تا مشکلی ایجاد نشود.

وی بایبان این که بررسی پرونده‌های این چنینی نشان داده است که غفلت و زودباوری علت اصلی فریب دختران است، افزود: دختران به دلیل روحیات شخصی بسادگی اعتماد کرده و این مساله پایه اصلی فریب را ایجاد می‌کند اما این در حالی است که افراد با کمی تامل و دقت می‌توانند طعمه نباشند.

کاکوان بایبان این که مخاطبان شبکه‌های اجتماعی نباید فریب چهره جذاب و فریبده سوءاستفاده‌گران را بخورند، گفت: تجربه نشان داده است که افراد سوذجو با الهام و شناسایی نیاز مخاطبان‌شان بویژه زنان خود را مانند آنها نشان داده و دامی برای زنان و بویژه دختران پهن می‌کنند.

این خواستگاران اینترنتی گاهی با فراتر گذاشته و خود را به جای افراد مشهور جامعه مانند هنرمندان معرفی می‌کنند. چندی قبل پلیس مردی را دستگیر کرد که به راه اندازی صفحه‌ای در فیس‌بوک به نام یکی از بازیگران مشهور سینما، دختران را فریب می‌داد و به بهانه ازدواج از آنها کلاهبرداری می‌کرد.

یکی از قربانیان این تبهکار می‌گوید: در فیس‌بوک پیج این بازیگر را فالو کردم و حتی برایش کامنت‌هایی نیز گذاشتم تا این که بعد از مدتی متوجه شدم او نیز یکی از مطالب من در صفحه شخصی‌ام را

لایک کرده! سر از پا نمی‌شناختم باورم نمی‌شد که «ب.ر» مطلب من را خوانده و حتی به صفحه من مراجعه کرده تا این که در یک فرصتی که او آنلای بود با او چت کردم! نمی‌توانستم باور کنم اما وقتی صدایش را شنیدم مطمئن شدم و وقتی از او درخواست دیدار حضوری می‌کردم او پاسخ می‌داد که در تعطیلات خارج از کشور است تا برای فیلم جدید آماده شود. ارتباط‌ها ادامه داشت تا این که به او علاقه‌مند شدم و حتی صحبت‌هایی به صورت سر بسته در مورد ازدواج داشتیم، بی‌صبرانه

منتظر روزی بودم که عکس من و او در جلد اکثر مجلات چاپ شود. به قدری به موضوع ازدواج ایمان داشتم که وقتی «ب.ر» از من درخواست پول کرد تا با آن بتواند به ایران برگردد بی‌هیچ تاملی پذیرفته و مبالغی را برای او واریز کردم اما بعد از آن دیگر «ب.ر» آنلای نشد و به تلفنش جواب نداد.

ماموران پلیس آقای سوپرستار تقلبی را دستگیر کرده و در بررسی کامپیوترش، لیست دخترانی را پیدا کردند که او به بهانه ازدواج فریبشان داده بود.

از فحاشی خوشم نمی‌آید!

پلیس دستگیرم کرد.

چرا دختران راحت به تو اعتماد می‌کردند؟

همه دختران به دنبال مرد ایده آل خود می‌گردند و من نیز با شناسایی علائق و سلیق این دختران به مرد رویایی شان تبدیل می‌شدم و بعد از آن بشدت به آنها محبت کرده و وقتی مطمئن می‌شدم که آنها شیفته من شده‌اند نقشه خود را عملی می‌کردم. می‌دانید همه دختران، مردان شیک پوش، ثروتمند، خوش صحبت و... را می‌پسندند و من برای این که تبدیل به مرد ایده آل شوم بسیار تلاش کردم. البته تلاش برای شناخت این علائق، بعد هم چند عکس در آتلیه و خوش زبانی و عکسی کنار یک خودروی اجاره‌ای در کیش کارم را راه انداخت. جالب این که به آنها می‌گفتم عکس را در دبی گرفته‌ام و همه براحته قبول می‌کردند.

و بعد با آنها به صورت خصوصی چت می‌کردم. علایق آنها را در این مدت شناسایی کرده بودم و براحته می‌توانستم فریبشان دهم. البته من از فحاشی بدم می‌آید و اگر کسی به من فحاشی می‌کرد، با مشخصات جعلی سرعاش رفته و حتما شکارش می‌کردم.

چرا شبکه‌های اجتماعی را انتخاب کردی؟

در اینترنت نشانی‌ها باقی می‌ماند و می‌توانستم اوضاع و شرایط را بهتر از آنچه هستم نشان دهم.

مشکل مالی داشتی؟

نه وضع مالی ما خوب است اما وقتی دختری را شکار می‌کردم احساس قدرت به من دست می‌داد. بیشتر از اخاذی، فریب آن دختر برایم مهم بود. وقتی دستگیر شدم تمام پول‌ها دست نخورده در حسابم بود. البته این اواخر پشیمان شده بودم که

چند سال سن داری؟

۲۵ سال.

تحصیلاتت؟

دانشجوی انصرافی رشته کامپیوتر هستم.

به چه جرمی دستگیر شدی؟

در گروه‌های چت پرسه می‌زدم و افرادی را که عکسهای زیبایی داشتند، انتخاب می‌کردم. بعد هم از طعمه‌هایم اخاذی می‌کردم.

بیشتر سراغ چه کارهایی می‌رفتی؟

من در گروه‌های مختلف لطیفه، شعر عاشقانه و... را که از اینترنت کپی می‌کردم منتشر می‌کردم و اغلب دختران به این شعرها واکنش نشان می‌دادند و از میان این افراد برخی را انتخاب کرده و روی فریب آنها متمرکز می‌شدم و مدتی آنها را زیر نظر گرفته و شناخت نسبی از این افراد به دست آورده

آشنایی

دیگران می‌زنند. افرادی هم که فریب آنها را می‌خورند، در واقع شیفته تصاویر جعلی می‌شوند و به دلیل این که خودشان در سطح پایین‌تری به لحاظ مالی و فرهنگی از شخص مورد نظر قرار دارند، به سوی آنها جذب می‌شوند. در واقع افراد فریب خورده تمایل دارند که با چنین فرد ایده‌آلی ارتباط برقرار کنند و چون خودشان را در سطحی پایین‌تر می‌بینند، در صورت پیشنهاد دوستی و یا خواستگاری از سوی این فریبکاران، به آسانی جذب این افراد شده و فریب آنها را می‌خورند، زیرا گمان می‌کنند این فرد به راستی شیفته ویژگی‌های آنها شده و چون در دنیای واقعی، معمولاً با چنین پیشنهادهایی از سوی این گونه افراد ایده‌آل و رویایی مواجه نمی‌شوند، به فرد مورد نظر دل‌بسته

می‌شوند و خواسته‌های غیرمنطقی او را برآورده می‌کنند. افراد فریب خورده که بیشتر دختران جوان هستند، شیفته ایده مرد خوب یا رویایی هستند و به خیالپردازی روی می‌آورند. مشابه این اتفاق زمانی است که افراد به فالگیران مراجعه می‌کنند، چرا که دلشان می‌خواهد حرف‌هایی را که دوست دارند از زبان فرد دیگری بشنوند.

در مورد ارتباطات اینترنتی هم معمولاً به دلیل استفاده از کدهای مشخص و به علت این که ارتباط کلامی و رودرو وجود ندارد، افراد می‌توانند به راحتی مطالب خلاف واقع را بیان کنند و محدودیت‌های ارتباط رودرو را ندارند. چرا که در ارتباط رودرو فرد ناچار است از مهارت‌های کلامی و چهره‌ای برای جلب شخص مورد نظر استفاده کند اما در فضای مجازی اینگونه نیست و معمولاً از یکسری کدهای تکراری استفاده می‌شود!

این جامعه‌شناس با بیان این که گاهی دختران جوان به دلیل فرار از این جلب اعتماد کلاسیک، وارد رابطه‌های این چنینی می‌شوند، اضافه کرد: در اینجا مسأله فشارهای اجتماعی نیز مطرح است، به این معنا که در شرایطی که امکان ارتباط سالم در فضاهای آزاد وجود ندارد و جوانان از این منظر خود را تحت فشار می‌بینند، به ایجاد ارتباط در فضای مجازی روی می‌آورند تا مغری برای خود انتخاب کنند و در این شرایط است که گاه طعمه کلاهبرداران و شیادان اینترنتی می‌شوند.

فضای مجازی، همان جایی است که لازم نیست زیبا باشی تا دوست داشته شوی، مدرک تحصیلی و موقعیت شغلی‌ات هم مهم نیست و این که پولدار هستی یا نه، می‌شود هیچ کدام اینها ناشی و همه‌شان باشی! یک عکس که معلوم نیست مال کدام هنرپیشه درجه چندم یکی از کشورهای همسایه باشد یا از آلبوم فرد ناشناسی برداشته شده باشد، کافی است.

در چند خط ناقابل هم می‌شود مشخصات اغواگرانه‌ای نوشت که سخت بتوان از کنارش بی تفاوت گذشت. حالا دیگر حساب عقل می‌ماند که باید به کار بیفتد و کلی حرف‌های دیگر که در بالا به آن اشاره شد. شاید این داماد آنلین، سوار رویایی اسب سفید نباشد! و با کمی دقت و تامل می‌توان از گرفتار شدن در دام افراد سودجو و هوسران جلوگیری کرد.

آسیب‌های چت روم

«امیراحمدی‌زاده» روان‌شناس نیز چت روم را محل مناسبی برای همسریابی نمی‌داند و می‌گوید: روابط بین جوانان از طریق چت حاصل احساسات هیجانی و وابستگی بدون آگاهی و حضور والدین است که می‌تواند مشکل‌ساز باشد. اما این که چقدر آشنایی و ازدواج از طریق اینترنت منجر به شکست می‌شود، نکته‌ای است که مورد سوال بسیاری از جوانان است.

وی علت بروز برخی شکست‌ها در این گونه آشنایی‌ها را ناشی از نبود فرهنگسازی یا فضای فرهنگی مناسب می‌داند و ادامه می‌دهد: آشنایی‌های اینترنتی کاملاً مجازی است و افراد آن‌طور که هستند، خود را معرفی نمی‌کنند. با توجه به پیچیده شدن روابط اجتماعی و ورود ابزارهای ارتباطی جدید، آشنایی و ازدواج از طریق اینترنت و اکتفا به اطلاعات محدود رد و بدل شده نمی‌تواند زندگی پایدار، امن و مطمئنی را پایه‌ریزی کند که شاهد بارز این وضعیت، افزایش روند طلاق در جامعه همراه با گرایش برخی افراد به سوی آشنایی با یکدیگر از طریق اینترنت و به عبارت دیگر، خواستگاری‌های اینترنتی است.

احمدی‌زاده افزود: این گونه خواستگاری و آشنایی‌ها به دلیل مبتنی نبودن بر پایه‌های فرهنگی و ارزشی جامعه و آشنا نبودن افراد با یکدیگر و ارزش‌های خانوادگی طرف مقابل بسرعت فرو می‌پاشد.

چگونه قربانی خواستگار قلبی شدم

از آن احمد به‌طور ناگهانی ناپدید شد. به شرکت هواپیمایی رفتم که در آنجا متوجه شدم او یک کلاهبردار است و با دروغ مرا فریب داده. برای شکایت به پلیس فتا آمدم که در اینجا متوجه کلاهبرداری‌های دیگر او شدم. احمد با هویت جعلی دختران دیگری را هم فریب داده بود.

متهم این پرونده با شکایت دختران جوان دستگیر شد و تحقیقات درباره جرایم او از سوی ماموران ادامه دارد.

خواستگار کلاهبردار در بازجویی‌ها مدعی شد با پرسه‌زنی در شبکه‌های اجتماعی دختران دم‌بخت را شناسایی کرده و به بهانه ازدواج با استخدام آنها را فریب داده و پس از کلاهبرداری متواری می‌شد.

مرا فراهم کند. یک روز برای تحویل مدارک در مقابل یک شرکت هواپیمایی قرار گذاشتیم و او از شرکت خارج شد. آنجا مطمئن شدم که خلبان است. او در این قرار ادعا کرد از رفتار و قیافه من خوشش آمده و خواستگاری کرد.

این خواستگاری رسمی نشد؟

نه. هر وقت می‌گفتم همراه خانواده‌اش به خانه‌مان بیاید بهانه‌تراشی می‌کرد. یک بار می‌گفت پرواز دارد. بار دیگر ادعا می‌کرد در دوره آموزشی است و....

به چه روشی کلاهبرداری کرد؟

یک روز با من تماس گرفت و مدعی شد یک کیف‌قاپ کیفش را سرقت کرده و او برای شرکت در دوره آموزشی باید هفت میلیون تومان به حساب شرکت وارد کند. من هم برای جبران محبت‌های او طلاهایم را فروختم و این پول را واریز کردم. بعد

داستان تنها پیرامون دختران و زنان نیست هر چند که بیشترین آسیب‌ها متوجه این قشر است، اما هستند مردانی که بعد از چت‌های فراوان متوجه شدند مخاطبشان نیز از جنس خود است!

برای بررسی دلایل گرایش جوانان به خواستگارهای اینترنتی سراغ رضا خندان، جامعه‌شناس رفتیم که او می‌گوید: در فضای مجازی به دلیل این که ارتباطات رودرو وجود ندارد، خیلی از افرادی که وارد این فضاها می‌شوند، با درج مشخصات و عکس‌های جعلی تلاش

روزی که با احمد در فیس‌بوک آشنا شد، تصور نمی‌کردم مرد رویاهایش یک کلاهبردار است. شاید که در لباس خواستگار قصد تصاحب پول‌هایش را دارد. احمد خیلی زود چهره واقعی‌اش را نشان داد و پس از کلاهبرداری ناپدید شد. شیمایم برای شکایت مجبور شد به پلیس فتا بروم.

چطور با احمد آشنا شدی؟

در فیس‌بوک با هم آشنا شدیم. او یک عکس با لباس خلبانی گذاشته و خودش را خلبان معرفی کرده بود. من عاشق شغل مهمانداری بودم و وقتی با احمد آشنا شدم خودم را در یک قدمی رسیدن به آرزوهایم می‌دیدم.

چه زمانی از تو خواستگاری کرد؟

در ابتدا به‌صورت اینترنتی با هم در ارتباط بودیم و او قول داد از طریق دوستانش مقدمات استخدام

